

інформаційних ресурсів – від допомоги у виконанні конкретної діяльності та автономних навчальних курсів, що завантажуються на мобільний пристрій учня. Відкритість, швидкий розвиток систем управління мобільним навчанням сприяє їх застосуванню у різних видах навчальної діяльності як учителів, так і учнів, забезпечуючи гнучкість та задоволення широкого кола освітніх потреб.

Перспективи подальших досліджень. Завдяки технологіям мобільного навчання сьогодні можна забезпечувати доступ до широкого кола інформаційних ресурсів – від допомоги у виконанні конкретної роботи до автономних навчальних курсів, що завантажуються на мобільний пристрій учня. Відкритість, швидкий розвиток систем управління мобільним навчанням сприяють їх застосуванню як учителями, так і учнями у різних видах навчальної діяльності, забезпечуючи гнучкість та задоволення широкого кола освітніх потреб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рашевська, Н. В. (2011). Мобільні інформаційно-комунікаційні технології навчання вищої математики студентів вищих технічних навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук. *Інформаційно-комунікаційні технології в освіті*. Київ. 21 с.

Пэйн, Н. (2015). 10 элементов мобильного обучения. URL: <https://cutt.ly/kn3FFYh> (дата звернення: 15.06.2021).

Лубіна, Є. (2009). Мобільне навчання у дидактиці вищої школи. *Вісник Львівського ун-ту. Серія «Педагогіка»*. Вип. 25. Ч. 2. С. 61–66.

Дендев, Б. (2013). Информационные и коммуникационные технологии в образовании. Москва: ИИТО ЮНЕСКО. 320 с.

Горбатьок, Р. М. (2013). Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. № 27. С. 31–34.

URL: <https://cutt.ly/Rn3Fk1Eи> (дата звернення: 12.06.2021).

Мобільне навчання стає дедалі більш популярним. *Management.com.ua*: інтернет-портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua/news/?id=1329> (дата звернення: 15.06.2021).

REFERENCES

Rashevskaya, N. V. (2011). Mobilni informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii navchannia vyshchoi matematyky studentiv vyshchyykh tekhnichnykh navchalnykh zakladiv [Mobile information and communication technologies for teaching higher mathematics to students of higher technical educational institutions]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk.. *Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v osviti*. Kyiv. 21 s. [in Ukrainian].

Pein, N. 10 elementov mobylnoho obucheniya [10 elements of mobile learning]. URL: <https://cutt.ly/kn3FFYh> (data zvernennia: 15.06.2021). [in Russian].

Lubina, Ye. (2009). Mobilne navchannia u dydaktitsi vyshchoi shkoly [Mobile learning in higher school didactics]. *Visnyk Lvivskoho un-tu. Seriia «Pedahohika»*. Vyp. 25. Ch. 2. S.61–66. [in Ukrainian].

Dendev, B. (2013). Ynformatsyonnye y kommunikatsyonnye tekhnolohyy v obrazovanny [Information and communication technologies in education]. Moskva: YITO YuNESKO. 320 s. [in Russian].

Horbatyuk, R. M. (2013). Mobilne navchannia yak nova tekhnolohiia vyshchoi osvity [Mobile learning as a new technology of higher education]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. № 27. S. 31–34. URL: <https://cutt.ly/Rn3Fk1Eи> (data zvernennia: 12.06.2021). [in Ukrainian].

Mobilne navchannia staie dedali bilsh populiarным [Mobile learning becomes more popular]. *Management.com.ua*: internet-portal dlia upravlyntsviv. URL: <http://www.management.com.ua/news/?id=1329> (data zvernennia: 15.06.2021). [in Ukrainian].

УДК 37.064.1:005.56

DOI: 10.37026/2520-6427-2021-107-3-70-76

Ольга ВОРОН,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри філософії, економіки
та менеджменту освіти
Рівненського обласного інституту
підсудипломної педагогічної освіти,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0003-0855-5345
e-mail: oljiavoron@gmail.com

АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Анотація. У статті проаналізовано аспекти впровадження педагогіки партнерства як системи ефективної взаємодії здобувачів освіти, педагогів і батьків із метою особистісного розвитку учасників освітнього процесу, становлення компетентної особистості, формування цінностей в Новій українській школі.

Нові освітні можливості тісно пов'язані із Концептуальними засадами реформування освіти «Нова українська школа» та переносять поняття «педагогіка партнерства» як один із основних аспектів ефективної синергії його учасників із проєкції у нормативно закріплену площину.

В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Педагог має бути помічником, коучем, а родина залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. У статті аналізується, як забезпечити вмотивовану плідну співпрацю вчителів, батьків, здобувачів на засадах взаємної довіри й поваги, як досягти рівності прав, обов'язків і відповідальності у системі «дитина – педагоги – батьки».

Нова українська школа сприяє створенню освітнього середовища, де найповніше розкриваються та розвиваються здібності й можливості здобувачів освіти на засадах педагогіки, що ґрунтується на партнерстві між усіма учасниками освітнього процесу.

В основі педагогіки партнерства – формальне і неформальне спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем, батьками та громадою.

Переконані, що саме така взаємодія учителів, батьків та учнів дозволить досягти якості освіти. Отже, в основі партнерства вчителя та учня – спілкування, взаємодія, співпраця, спільні цілі та прагнення. Учителі, батьки та учні є добровільними й зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу і відповідають за його результат. Це партнерство засноване на повазі, довірі, рівності, відповідальності, добровільності учасників. Концепція Нової української школи сприяє розкриттю та розвитку здібностей і можливостей дитини на основі педагогіки, що ґрунтується на партнерстві. Аналіз досліджуваної проблеми доводить її актуальність та необхідність подальшого вивчення.

Ключові слова: Нова українська школа, педагогіка партнерства, співпраця, партнерська взаємодія, освітні можливості.

Olga VORON,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department of Philosophy,
Economics and Education Management,
Rivne Regional Institute
of Postgraduate Pedagogical Education,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0003-0855-5345
e-mail: oljiavoron@gmail.com

ASPECTS OF IMPLEMENTATION OF PARTNERSHIP PEDAGOGY IN THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

Abstract. The article analyzes the aspects of the introduction of partnership pedagogy as a system of effective interaction of students, teachers, and parents for the personal development of participants in the educational process and the formation of a competent personality and core values of the New Ukrainian school.

The new educational opportunities are closely related to the New Ukrainian School (conceptual principles of education reform) and transfer the concept of «partnership pedagogy» as one of the main aspects of effective synergy of its participants from the projection into the normative plane.

Partnership pedagogy is based on communication, interaction, and cooperation between teachers, students, and parents. The teacher must be an assistant and a coach, and the family should be involved in building the child's learning path. How to ensure motivated fruitful cooperation of teachers, parents, and students based on the principles of mutual trust and respect? How to achieve equality of rights, duties, and responsibilities in the triangle consisting of child-teachers-parents.

At the present stage, pedagogical science is constantly searching for the development of the foundations of partnership pedagogy for the New Ukrainian School, which is designed to promote the formation of personality, its spirituality, individuality, life position, and critical thinking. According to L. Hrynevych, «powerful state and a competitive economy will be provided by a community

of creative people, responsible, active, and enterprising citizens, and it is precisely such people whom the Ukrainian school should educate».

The New Ukrainian School contributes to the creation of an educational environment where the abilities and capabilities of students are most fully revealed and developed due to pedagogy based on partnership between all participants in the educational process.

Partnership pedagogy is a new direction in pedagogical science, and its representatives initiated and used innovative systems and methods of the educational process. The challenges of our time stimulate the formation of organizational and pedagogical conditions within an educational institution for fruitful cooperation of teachers, students, parents, and academic facilities to create an innovative developing educational environment that encourages, motivates, organizes, and directs the creative activities for the common goal, i.e. the formation of values and competencies necessary for successful self-realization and education of responsible citizens, capable of making conscious social choices and orienting their activities for the benefit of other people and society.

Partnership pedagogy is an integration of parents, social institutions, and academic facilities into the educational process. It motivates qualitative changes, which are reflected in quantitative, qualitative, and structural transformations of the personality as an integral system and consists in its controlled development

of academic and creative abilities and critical thinking by awakening interest in creative partnership activities, mastering innovative methods of knowledge acquisition, and forming an individual style of personality.

Partnership pedagogy is based on formal and informal communication, interaction, and cooperation between teachers, students, parents, and community.

We are convinced that such interaction of teachers, parents, and students will achieve the quality of education. Thus, the teacher student partnership is based on communication, interaction, and cooperation, as well as common goals and aspirations. Teachers, parents, and students are voluntary and interested partners, and equal participants in the educational process and are responsible for its results. This partnership is based on respect, trust, equality, responsibility, and voluntary involvement of the participants. The concept of the New Ukrainian School promotes the discovery and development of the child's abilities and capabilities due to partnership-based pedagogy. The analysis of the investigated problem proves its remarkable depth and the need for further study.

Key words: *New Ukrainian School, partnership pedagogy, cooperation, partnership, educational opportunities.*

Постановка проблеми. Нові освітні можливості тісно пов'язані з Концептуальними засадами реформування освіти «Нова українська школа» і трансформують поняття «педагогіка партнерства» як один із основних факторів ефективної синергії його учасників із проєкції у нормативно закріплену площину.

В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Педагог має бути помічником, коучем, тьютором, а родина повинна залучатися до побудови освітньої траєкторії дитини. Як же забезпечити вмотивовану плідну співпрацю вчителів, батьків, здобувачів на засадах взаємної довіри й поваги? Як досягти рівності прав, обов'язків і відповідальності у трикутнику дитина – педагоги – батьки?

На сучасному етапі в педагогічній науці ведуться постійні пошуки щодо розробки засад педагогіки партнерства для Нової української школи, покликаної сприяти становленню особистості, її духовності, індивідуальності, життєвої позиції, критичного мислення. За твердженням Л. Гриневич, «...могутню державу і конкурентну економіку забезпечить спільнота творчих людей, відповідальних громадян, активних і підприємливих. Саме таких повинна готувати школа України».

Нова українська школа сприяє створенню освітнього середовища, де найповніше розкриваються та розвиваються здібності і можливості здобувачів освіти на засадах педагогіки, що ґрунтується на партнерстві між усіма учасниками освітнього процесу.

Аналіз наукових досліджень і публікацій свідчить, що вперше термін «педагогіка співробітництва» з'явився у 1986 році у «Маніфесті» («Учительская газета», 18.10.1986 р.) за авторством таких педагогів-новаторів, як С. М. Лисенкова, В. Ф. Шаталов, І. П. Волкова, Є. М. Ільїн, Ш. А. Амонашвілі, та ін. В його основі – ідея зміни стосунків з учнями, увага вчителя до учня, залучення до навчання, що викликає

радісне відчуття успіху, руху вперед, розвитку (Лисенкова, Шаталов, Волков, 1986). Зміст партнерства в освітньому просторі розкрито у дослідженнях О. Коханової (психологія партнерської взаємодії в освіті) (2013, с. 196–204), В. Моргуна (педагогіка співпраці, психологія толерантності) (2015, с. 143–161), Г. Татаринцевої (методологічні підходи до визначення поняття «партнерство») (2007, с. 145–150) та інших. Засади педагогіки партнерства В. О. Сухомлинського вивчали чимало дослідників та науковців, серед яких А. Бик, М. Богусловський, М. Борищевський, І. Зазюн, Н. Ничкало, Ж. Омельченко, З. Онишків, І. Цюпа та ін. (2019, с. 138–141). Однак, незважаючи на інтенсивність і широкий спектр цих досліджень, проблема партнерства і досі залишається досить актуальною, що зумовило написання означеної публікації.

Мета статті – окреслити аспекти впровадження педагогіки партнерства в Новій українській школі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Педагогіка партнерства – новий напрям у педагогіці, представники якого започаткували й використовували інноваційні системи і методи освітнього процесу. Виклики сучасності стимулюють до формування у закладі освіти організаційно-педагогічних умов плідної співпраці педагогів, здобувачів, батьківської громадськості, наукових установ із метою створення інноваційного розвивального освітнього середовища, що спонукає, мотивує, організовує та спрямовує їх до творчої діяльності задля досягнення спільної мети – формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству (Закон України «Про освіту», 2017).

Педагогіка партнерства – це інтеграція батьків, соціальних інститутів та наукових установ в освітній процес. Це мотивує до змін, які відображаються у кількісних, якісних і структурних перетвореннях особистості як цілісної системи та полягає в керованому розвитку її академічних та креативних здібностей, критичного мислення шляхом пробудження інтересу до творчої, партнерської діяльності, оволодіння інноваційними методами отримання знань, формування індивідуального стилю особистості.

В основі педагогіки партнерства – формальне і неформальне спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем, батьками та громадою (Нова українська школа: порадник для вчителя, 2017). Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними, рівноправними і зацікавленими учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат (Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа», 2017).

До процесу навчання як упорядкованої взаємодії педагога з учнем, спрямованої на досягнення поставленої мети (Підласий, с. 114–123), рішуче і неформально додається важливий компонент – громадське, зокрема батьківське, самоврядування як право учасників освітнього процесу безпосередньо і колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту їхніх прав та

інтересів (Закон України «Про освіту», 2017). Мова йде про модель державно-громадського управління, яка впроваджується практично в усіх країнах світу, де технологія управління школою побудована на реалізації чотирьох блоків: учитель, учень, батьки, громадянське середовище (Нова українська школа: порадник для вчителя, 2017).

Засади партнерства співзвучні із принципами педагогіки співпраці – напрям педагогічного мислення і практичної діяльності, спрямований на демократизацію і гуманізацію педагогічного процесу (Фіцула, 2003).

Така робота буде ефективною, якщо в закладі сформовані відносини довіри, прозорості, дотримуються етичні норми, сприятливий емоційно-психологічний клімат. Тільки за дотримання цих умов зростає рівень внутрішньої мотивації учнів до освітньої діяльності, а педагогічних працівників – до навчання впродовж життя. Як результат – висока якість знань здобувачів, стійкі ключові компетентності.

У дослідженні ми виокремлюємо основні засади педагогіки партнерства. Так, педагог і учні як суб'єкти освітньої діяльності взаємодіють у досягненні результатів. Підґрунтям цього є чітко визначені обов'язки, терміни, результати та фінансування. Відповідно до Закону України «Про освіту» мета учня – отримати якісні результати навчання: знання, вміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити та виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів (Закон України «Про освіту», 2017). Завданням педагога є надання освітніх послуг: комплексу визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання (Закон України «Про освіту», 2017). Існують найрізноманітніші освітні технології, форми та методи, що сприяють організації ефективного спілкування, взаємодії та співпраці між учителем, учнем та батьками: технологія розвитку критичного мислення, проектна технологія, навчання як дослідження, ігрові технології, створення ситуації успіху, колективно-групова робота, колективна творча діяльність, робота в мікрогрупах, робота в змінних групах тощо. Пріоритет полягає в тому, що учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, налаштовані на успіх, постійний рух уперед, є добровільними й зацікавленими спільниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат, залученими до побудови освітньої траєкторії здобувача освіти. Такі відносини передбачають безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість. Основними факторами педагогічного впливу на формування в закладі педагогіки партнерства стають:

– безпечне освітнє середовище – місце, де зустрічаються і взаємодіють не лише учні та вчителі, а й батьки, мешканці району, відбуваються не лише уроки, цікаві зустрічі, свята та концерти, але й лекції, семінари, тренінги тощо. Вітчизняні та закордонні

науковці трактують освітнє середовище як частину життєвого, соціального середовища людини, що є сукупністю всіх освітніх чинників, які безпосередньо чи опосередковано впливають на особистість;

– особистісно орієнтовані, компетентнісні підходи в організації освітнього процесу – забезпечення розвитку і саморозвитку особистості учня, зважаючи на його індивідуальні особливості; надання кожному учневі можливості реалізувати себе в пізнанні, навчальній діяльності, поведінці, враховуючи його здібності, нахили, інтереси, ціннісні орієнтації та суб'єктивний досвід;

– сприятлива ефективна комунікація (діалог, взаємодовіра, підтримка, активна співпраця, взаємоповага) – обмін інформацією, під час якої співрозмовники демонструють взаємну повагу;

– спрямованість на формування творчої життєвої компетентної особистості, відповідального громадянина і патріота;

– традиції закладу освіти;

– доцільне та вмотивоване використання інноваційних освітніх технологій;

– підвищення професійної компетентності педагога, його функціональна активність.

У Концепції «Нова українська школа» утверджується педагогіка партнерства. Існують такі типи партнерства в процесі взаємодії школи та сім'ї у освітній сфері:

– комунікативно-дидактичне, що полягає у взаємонавчанні через спілкування педагогів і батьків із питань освіти;

– управлінське, що виявляється через спільне управління педагогами і батьками освітнім процесом школи;

– експертне, що полягає в спільному самооцінюванні педагогами і батьками освітніх та управлінських процесів школи;

– проектно-діяльнісне, що реалізується через розробку та здійснення школою і сім'єю спільних соціальних, освітніх, культурних проектів, через реалізацію окремих справ і акцій, спрямованих на вирішення освітніх завдань;

– консультативне – взаємне доброзичливе професійне консультування педагогами і батьками один одного.

Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими спільниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Учитель має бути другом, а родина – залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. Педагогіка партнерства визначає істинно демократичний спосіб співпраці педагога і дитини, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість (Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа», 2017).

Основна парадигма педагогіки партнерства – становлення людини, її духовності, індивідуальності, її самотворення, самопрограмування.

Ключові правила взаємодії всіх учасників освітнього процесу впливають зі світоглядних положень нового Закону України «Про освіту» та Концепції Но-

вої української школи (Підласий, 2010, с. 20). Оновлення системи взаємостосунків між учнем та вчителем, діалог, взаємодовіра, підтримка, активна співпраця з батьками дітей позитивно впливають на шкільне освітнє середовище, адже це простір дитинства, що будується на засадах рівності, співрозвитку, прийняття (Підласий, 2010, с. 13).

У впровадженні аспектів педагогіки партнерства Нової української школи важлива роль належить учителю, що вміє критично мислити і діє цілеспрямовано. Зокрема, учитель-фасилітатор допомагає, надихає, підтримує дитину в навчальній діяльності через педагогічну взаємодію. Учитель-тьютор індивідуально працює з інтересами дитини, виявляє навчальні запити, проектує освітню діяльність. Учитель Нової української школи – справедливий, має найбільшу повагу та довіру серед учнів, друг. Крім того, родина також залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. Спільні справи учнів, батьків, учителів сприяють вихованню демократичної особистості, яка здатна приймати обдумані рішення. За цієї умови суттєво змінюються підходи до оцінювання результатів навчання як можливості відстеження процесу пізнання учнів, діагностики їх потреб, оцінювання навиків вищого порядку: креативності, критичного мислення, пошуку рішень, здатності до співпраці та взаємної відповідальності (Архіпова, 2012, с. 34–38).

Залучення всіх учасників освітнього процесу до флешмобів, конкурсів, змагань формує творчу активність, критичне мислення, допомагає розкрити їхні таланти та творчі здібності. Моделювання життєвих ситуацій спонукає до адекватної діяльності в нових умовах, збагачує життєвий досвід, через діалог до школи з'являється більше довіри. Обмін думками, враженнями утворює самопізнання, самооцінку, самоаналіз, робить учня рівноправним учасником освітнього процесу, відповідальним за результат. Актуальними щодо цього є думки В. О. Сухомлинського: «Час і батькам, і вчителям глибоко усвідомити, що ні школа без сім'ї, ні сім'я без школи не можуть впоратися з найтоншими, найскладнішими завданнями становлення людини» (1977, с. 543–638).

Висновки. Отже, педагогіка партнерства – надзвичайно важливий інструмент для всебічного розвитку дитини, «її талантів, здібностей, компетентностей» та наскрізних умінь, формування цінностей, розвитку самостійності, творчості та допитливості (Про затвердження державного стандарту початкової освіти, 2018). Учителі та учні за цієї умови є добровільними й рівноправними учасниками освітнього процесу і відповідають за його результат. Це партнерство ґрунтується на повазі, довірі, рівності, відповідальності, добровільності його учасників. Переконані, що саме така взаємодія вчителів, батьків та учнів дозволить досягти відповідної якості освіти, сприятиме розкриттю та розвитку здібностей і можливостей дитини, адже в основі партнерства вчителя та учня – спілкування, взаємодія та співпраця, спільні цілі та прагнення.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в підборі та розробленні інструментарію для моніторингу сформованості партнерської взаємодії учасників освітнього процесу, розробленні інформаційно-методичних

матеріалів щодо впровадження моделі партнерської взаємодії у практику роботи закладів загальної середньої освіти, напрацюванні методичних рекомендацій із питань впровадження педагогіки партнерства в Новій українській школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Лисенкова, С., Шаталов, В., Волков, І. (1986). Педагогіка співробітництва. *Учительська газета*. 18 жовтня.

Коханова, О. П. (2013). Партнерство як фактор соціалізації особистості. *Педагогічний процес: теорія і практика*. Вип. 2. С. 196–204. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2013_2_24 (дата звернення: 22.06.2021).

Моргун, В. Ф. (2015). Психологія багатомірної толерантності особистості та її межі. *Психологія і особистість*. Київ; Полтава. № 1. С. 143–161.

Татаринцева, Г. (2007). Методологічні підходи до визначення поняття «партнерство». *Наука молода*. № 8. С. 145–150.

Ворон, О. Г. (2019). Педагогіка партнерства в спадщині В. О. Сухомлинського. *Нова педагогічна думка: науково-методичний журнал*. № 4 (100). С. 138–141.

Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 11.06.2021).

Нова українська школа: порадник для вчителя. (2017) / під. заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: ТОВ «Видавничча дія Плеяди». 206 с.

Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа». (2017) / під. заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: ТОВ «Видавничча дія Плеяди». 206 с.

Підласий, І. П. (2010). Продуктивний педагог. *Настільна книга вчителя* (1–7 розділи). Харків: Видавничча група «Основа». 360 с.

Фіцула, М. М. (2003). Педагогіка. Київ: Академвидав. 528 с.

Архіпова, Є. О. (2012). Критичне мислення як необхідна складова розумової діяльності людини в межах сучасного інформаційного простору. *Гуманітарний часопис*. № 2. С. 34–38.

Сухомлинський, В. О. (1977). Вибрані твори: в 5 т. Київ: Радянська школа. Т. 5. С. 543; 638.

Василенко, Л., Василенко, І. (2012). Психолого-педагогічні основи інтерактивної взаємодії вчителя і учнів на уроках математики. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія «Педагогічні науки»*. Вип. 109. С. 176–182.

Вишневський, О. (2006). Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло. 326 с.

Хобзей, П. Довіра до освіти починається з педагогіки партнерства, відкритості шкіл, поваги до кожної людини. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/usinovivni-novini-2017-12-02-dovira-do-osviti-pochinaetsya-z-pedagogiki-partnerstva-vidkritosti-shkil-povagi-dokozhnoy> (дата звернення: 28.05.2021).

Журба, О. Технологія розвитку критичного мислення як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках історії. URL: <http://moodle.zippo.net.ua/course/view.php?id=173> (дата звернення: 29.05.2021).

Кравчинська, Т. С. (2017). Педагогіка партнерства – основні ідеї, принципи та сутність. *Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи*: збірник статей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (6 квітня 2017 року). Харків: Харківська академія неперервної освіти. С. 85–88. URL: http://conf-hano.at.ua/load/zbirniki/elektronnij_zbirnik_materialiv/4-1-0-680 (дата звернення: 15.06.2021).

Ніколенко, Л. (2018). Педагогіка партнерства як умова реалізації завдань розвитку особистості дитини у контексті Нової української школи. *Методист*. URL: http://lib.iitta.gov.ua/710749/1/Ніколенко_Методист_Ст.%20Педаг.%20партнерства%20як%20умова.pdf (дата звернення: 25.05.2021).

Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.

Онопієнко, О. В. (2005). Управління проектною діяльністю молодших школярів. *Навчання і виховання учнів 4 класу: методичний посібник для вчителів*. Київ: Початкова школа. С. 53–54.

Про затвердження Державного стандарту початкової освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/5a8/de2/5e1/5a8de25e1504c877583228.doc> (дата звернення: 23.06.2021).

Стандарти громадсько-активної школи: залучення батьків: навчально-методичний посібник (2014) / під заг. ред. Л. І. Даниленко. Київ: ТОВ «Видавничий дім Плеяди». 66 с.

REFERENCES

Lycenkova, S., Shatalov, V., Volkov, I. (1986). Pedagogika spivrobotnytstva [Pedagogy of cooperation]. *Uchitel'ska hazeta*. 18 zhovtnia. [in Ukrainian].

Kokhanova, O. P. (2013). Partnerstvo yak faktor sotsializatsii osobystosti. [Partnership as a factor in the socialization of the individual]. *Pedahohichni protsec: teoriia i praktyka*. Vyp. 2. С. 196–204. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2013_2_24 (data zvernennia: 22.06.2021). [in Ukrainian].

Morhun, V. F. (2015). Psykholohiia bahatovymirnoi tolerantnosti obochtocti ta yii mezhi [Psychology of multidimensional tolerance of the individual and its limits]. *Psykhohohiia i obochtocti*. Kyiv; Poltava. № 1. С. 143–161. [in Ukrainian].

Tataryntseva, H. (2007). Metodolohichni pidkhody do vyznachennia poniattia «partnerstvo» [Methodological approaches to defining the concept of «partnership»]. *Nauka moloda*. № 8. С. 145–150. [in Ukrainian].

Voron, O. H. (2019). Pedagogika partnerstva v spadshchyni V. O. Sukhomlynckoho [Pedagogy of partnership in the legacy of Sukhomlynskyi V. O.]. *Nova pedahohichna dumka: naukovo-metodychnyi zhurnal*. № 4 (100). С. 138–141. [in Ukrainian].

Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145-VIII [On education: Law of Ukraine dated 05.09.2017 № 2145-VIII]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (data zvernennia: 11.06.2021). [in Ukrainian].

Nova ukrainka shkola [New Ukrainian school. Guide for teachers]: poradnyk dlia vchytelia. (2017) / pid. zah.

red. N. M. Bibik. Kyiv: TOV «Vydavnycha diia Pleiady». 206 с. [in Ukrainian].

Kontseptualni zacady reformuvannya cerednoi osvity «Nova ukrainka shkola» [Conceptual principles of reforming secondary education «New Ukrainian school»]. (2017). / pid. zah. red. N. M. Bibik. Kyiv: TOV «Vydavnycha diia Pleiady». 206 с. [in Ukrainian].

Pidlacyi, I. P. (2010). Produktivnyi pedahoh [Productive teacher]. *Nactilna knyha vchytelia (1–7 rozdi-ly)*. Kharkiv: Vydavnycha hrupa «Ocnova». 360 с. [in Ukrainian].

Fitsula, M. M. (2003). Pedahohika. [Pedagogy]. Kyiv: Akademvydav. 528 с. [in Ukrainian].

Arkhipova, Ye. O. (2012). Krytychne myclennia yak neobkhdna skladova rozumovoi diialnosti liudyny v mezhakh suchasnoho informatsiinoho [Critical thinking as a necessary component of human mental activity within the limits of modern information]. *Humanitarnyi chacopys*. № 2. С. 34–38. [in Ukrainian].

Cukhomlynckiy, V. O. (1977). Vybrani tvory [Selected works]: v 5 t. Kyiv: Radiancka shkola. T. 5. S. 543, 638. [in Ukrainian].

Vacylenko, L., Vacylenko, I. (2012). Psykholoho-pedahohichni osnovy interaktyvnoi vziaemodii vchytelia i uchniv na urokakh matematyky [Psychological and pedagogical bases of interactive interaction of teacher and students in mathematics lessons]. *Naukovi zapysky Kirovohradckoho derzhavnoho pedahohichnoho univercytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Ceriia «Pedahohichni nauky»*. Vyp. 109. С. 176–182. [in Ukrainian].

Vyshnevckiy, O. (2006). Teoretychni osnovy suchasnoi ukrainkoi pedahohiky [Theoretical bases of modern Ukrainian pedagogy]: pocibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv. Drohobych: Kolo. 326 с. [in Ukrainian].

Khobzei, P. Dovira do osvity pochynaetsia z pedahohiky partnerstva, vidkrytocti shkil, povahy do kozhnoi liudyny [Trust in education begins with the pedagogy of partnership, openness of schools, respect for everyone]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2017-12-02-dovira-do-osviti-pochinaetsya-z-pedagogiki-partnerstva-vidkritosti-shkil-povagi-do-kozhnoy> (data zvernennia: 28.05.2021). [in Ukrainian].

Zhurba, O. Tekhnolohiia rozvytku krytychnoho myclennia yak zacib aktyvizatsii piznavalnoi diialnosti uchniv na urokakh ictorii [Technology of development of critical thinking as a means of activation of cognitive activity of pupils at history lessons]. URL: <http://moodle.zippo.net.ua/course/view.php?id=173> (data zvernennia: 29.05.2021). [in Ukrainian].

Kravchyncka, T. C. (2017). Pedagogika partnerstva – osnovni ideji, pryntsyipy ta sutnist [Pedagogy of partnership – basic ideas, principles and essence. Training of management and teaching staff for the implementation of the Concept of the New Ukrainian School]. *Pidhotovka kerivnykh ta pedahohichnykh kadriv do realizatsii Kontseptsii Novoi ukrainkoi shkoly*: zbirnyk ctatei Vceukrainkoi nauko-vo-praktychnoi internet-konferentsii (6 kvitnia 2017 roku). Kharkiv: Kharkivcka akademiia neperervnoi osvity. С. 85–88. URL: http://conf-hano.at.ua/load/zbirniki/elektronnij_zbirnik_materialiv/4-1-0-680 (data zvernennia: 15.06.2021). [in Ukrainian].

Nikolenko, L. (2018). Pedagogika partnerstva yak umova realizatsii zavdan rozvytku ocobystocti dytyny u konteksti Novoi ukrainkoi shkoly [Pedagogy of partnership as a condition of realization of tasks of development of the child personality in the context of the New Ukrainian school]. *Metodyct*. URL: http://lib.iitta.gov.ua/710749/1/Nikolenko_Metodyct_Ct.%20Pedah.%20partnerctva%20iak%20umova.pdf (data zvernennia: 25.05.2021). [in Ukrainian].

Nova ukraincka shkola [New Ukrainian school]: poradnyk dlia vchytelia. (2018) / za zah. red. N. M. Bibik. Kyiv: Litera LTD. 160 s. [in Ukrainian].

Onopriienko, O. V. (2005). Upravlinnia proektnoiu diialnictiu molodshykh shkoliariv [Management of project activity of junior schoolchildren]. *Navchannia i vykhovannia uchniv 4 klacu: metodychnyi pocibnyk dlia vchyteliv*. Kyiv: Pochatkova shkola. С. 53–54. [in Ukrainian].

Pro zatverdzhennia Derzhavnoho ctandardu pochatkovoï osvity: poctanova Kabinetu Minictriv Ukrainy vid 21 liutoho 2018 r. № 87. [On approval of the State Standard of Initial Education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 21, 2018 № 87]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/5a8/de2/5e1/5a8de25e1504c877583228.doc> (data zvernennia: 23.06.2021). [in Ukrainian].

Standarty hromadcko aktyvnoi shkoly: zaluchennia batkiv [Standards of socially active school: involvement of parents]: navchalno-metodychnyi pocibnyk. (2014). pid zah. red. L. I. Danylenko. Kyiv: TOV «Vydavnychy dim Pleiady». 66 s. [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції: 25.06.2021 р.